

Prunus domestica

32

Pruim

De Althæa Pers

AS

BLAD

BLOEIWIJZE

BIJPRODUCT

STUIFMEEL

WORTEL

ZAAD

ZOMERTAK

HOUT

SCHORS

VRUCHT

GASTEN DIERLIJK

GASTEN PLANTAARDIG

TAKDOORSNEDE

WINTERTAK

Prunus domestica

Pruim

Jantje zag eens pruimen hangen
O! als eieren zo groot ...

Hiëronymus van Alphen

De pruim is een telg uit de Rosaceae, de rozenfamilie, die meer dan drieduizend vertegenwoordigers telt, verspreid over de hele wereld. Er bestaat een grote diversiteit binnen de rozenfamilie. Natuurlijk de roos, als symbool van de liefde, maar ook vrouwenmantel, het Drents krentenboompje en de belangrijke fruitbomen van de gematigde streken als: appel, peer, kers, pruim, abrikoos, perzik, braam, framboos en aardbei; zij alle maken deel uit van de rozenfamilie. De pruim behoort tot het geslacht *prunus*.

¶ *Prunus* is het Latijnse woord voor pruim. De soortaanduiding *domestica* betekent huiselijk, inheems, en is afkomstig van het Latijnse woord *domus*, dat huis betekent.

¶ Zoals zoveel steenvruchten vindt ook de pruim zijn oorsprong in het Oosten. De eerste vermeldingen van gekweekte pruimen komen van de hellingen van de Kaukasus. Pruinteelt is daar nu nog altijd een belangrijk middel van bestaan. Vanuit de Kaukasus heeft de teelt zich deels verplaatst over Midden-Azië en deels over de gebieden rond de Middellandse Zee, waar de pruim al vanaf de 5e eeuw voor Christus bekend is.

Van daaruit is hij met de Romeinse legioenen meegereisd tot in Europa. Vanaf de Middeleeuwen tot de dag van vandaag is de gekweekte pruim verder veredeld tot een scala van rassen, elk met zijn eigen, karakteristieke eigenschappen.

¶ Pruimenbomen hebben behoefte aan kalkrijke, voedzame grond, mits die maar niet te nat is. De pruim is in heel Europa een cultuurboom. Verwilderde exemplaren komen voor in hagen en aan bosranden. De boom verspreidt zich gemakkelijk door te ontkiemen op plekken waar dieren restanten onverteerd voedsel achterlaten.

¶ De pruim is struik- of boomvormig en kan een hoogte bereiken van zo'n tien meter. Door het gebruik van onderstammen, waarop het gewenste pruimenras geënt wordt, is men in staat om lage exemplaren te telen, die gemakkelijker te oogsten zijn. Er wordt dan gekozen voor onderstammen met een trage groei. De takken zijn recht. Alleen op verwilderde bomen komen doornen voor.

¶ De schors is dofbruin met dwarse rijen lenticellen. Lenticellen zijn vergelijkbaar met huidmondjes. Via deze openingen kan uitwisseling van gassen plaatsvinden tussen de onderliggende, levende weefsels en de omringende lucht.

¶ De bladeren zijn elliptisch tot omgekeerd eirond en gekarteld. De bovenkant van het blad is glad en matgroen, de onderkant is donzig en licht behaard.

¶ In de periode van maart tot mei bloeit de pruim met kluwen van twee tot drie groenwitte bloemen. De bestuiving vindt plaats door bijen.

¶ De hangende steenvrucht is bol- of eivormig en kan tot wel acht centimeter lang worden. De kleur varieert van paars, rood en geel tot groen. Steenvruchten zijn vruchten die bestaan uit een keiharde pit, omgeven door vruchtvlees. De pit van de pruim is ruw en enigszins afgeplat en wordt omgeven door geelachtig, zeer sappig vruchtvlees. Het zaad bevindt zich in de pit.

¶ De pruim heeft roodachtig kernhout, het spinhout is lichtbruin van kleur. Het hout is commercieel weinig aantrekkelijk, omdat het geen speciale kwaliteiten heeft. Het is hard en dicht en dient nog wel voor draaiwerk en kasten. Ook wordt pruimenhout wel voor het vervaardigen van fluiten gebruikt.

¶ Pruimen worden veel verwerkt in jams en tuttifrutti. De pruneaux zijn een veelgebruikt ingrediënt bij de bereiding van wild. In de Balkanlanden vormt de pruim de basis voor slivovitch, een sterke pruimenjenever.

¶ In een Victoriaans Birthday Book bevindt zich een lijst met data. Iedere dag kent een koppeling met een boom of plant: voor de pruim is dat 13 oktober als dag van de onafhankelijkheid. Pruimenbloesem is om dezelfde reden de nationale bloem van Taiwan. Deze bloesem is een geliefd onderwerp in Azië en je vindt hem dikwijls afgebeeld op kunstuitingen.

¶ In onze taal speelt de pruim ook zijn rol, al is het maar als *zuurpruim* of als *de juffrouw van toen met haar pruimenmondje*. Laten we tot besluit afspreken dat we elkaar wel weer eens zien, dus *tot in de pruimentijd*.

Vindplaats : Ulestraten, Limburg.

